

prima instanță: D. Dubcovețchi
instanța de apel: A. Panov, M. Moraru, A. Minciuna

2ra-776/16

DECIZIE

25 mai 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul Valeriu Doagă
Judecătorii Ala Cobăneanu, Iuliana Oprea, Oleg Sternioală, Galina Stratulat

examinând recursul declarat de către Societatea pe Acțiuni "Moldasig", în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Societății pe Acțiuni "Moldasig" împotriva lui Caraman Serghei cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare în ordine de regres, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 18 noiembrie 2015, prin care a fost respins apelul declarat de către Societatea pe Acțiuni "Moldasig" și menținută hotărârea Judecătoriei Slobozia din 24 iulie 2015

c o n s t a t ă

La 12 iunie 2015 SA "Moldasig" a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Caraman Serghei cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare în ordine de regres.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la data de 15 septembrie 2014 în or. Tiraspol a avut loc un accident rutier cu implicarea autovehiculelor de model Opel Vectra cu n/î T206CK, la volanul căruia se afla Caraman Serghei, și mijlocul de transport Mitsubishi Space Star cu n/î C857CH, la volanul căruia se afla Yacubenco Nadejda.

Vinovat de comiterea accidentului rutier a fost recunoscut șoferul autovehiculului de model Opel Vectra cu n/î T206CK - Caraman Serghei.

Conform art. 21 al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, în urma cererilor din partea persoanelor cointeresate, SA "Moldasig" a întocmit un dosar de daune înregistrat sub nr. D/RCA/14-2243.

Suma prejudiciului cauzat constituie 4058,22 lei, pe care SA "Moldasig" a achitat-o ca despăgubire de asigurare pentru reparația autoturismului Mitsubishi Space Star cu n/î C857CH.

Conform art. 17 al. (1) lit. c) și al. (2) al Legii cu privire la asigurări, asigurătorul înaintează acțiune de regres în cazurile când asigurătorul comunică intenționat informații false către asigurător sau necomunicării datelor, cunoscute de asigurat, ce

vizează interesele de asigurare dacă circumstanțele tănuite se află în raport de cauzalitate cu producerea evenimentului asigurat. Asigurătorul nu este în drept să nu plătească despăgubirea de asigurare în cadrul asigurării de răspundere civilă. În asigurarea de răspundere civilă, asigurătorul are dreptul, în cazurile prevăzute la al. (1), la acțiune de regres față de persoana răspunzătoare de cauzarea prejudiciului.

Pîrîtul nemijlocit a menționat că lucrează la firma de taxi din orașul Tiraspol, iar prima de asigurare ce a fost achitată în mărime de 340,20 lei este stabilită pentru persoane fizice, iar pentru persoane juridice prima de asigurare constituie 2835 lei.

Prin urmare, conform Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, tarifele la prima de asigurare pentru autoturisme ce sunt incluse cu scop de transport public (TAXI) înregistrate după persoane juridice diferă de celelalte persoane juridice. Astfel, reieșind din aceste circumstanțe, asiguratul intenționat a declarat informații false pentru a diminua cuantumul primei de asigurare. Or, la semnarea cererii de solicitare a încheierii contractului de asigurare, pîrîtul a menționat despre modul de utilizare a autovehiculului – în scop personal.

Cere reclamantul încasarea în ordine de regres de la Caraman Serghei a despăgubirii de asigurare de 4058,82 lei ce a fost achitată de către compania de asigurare în beneficiul lui Nadejda Yacubenco, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărîrea Judecătorei Slobozia din 24 iulie 2015, a fost respinsă acțiunea ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 18 noiembrie 2015, a fost respins apelul declarat de către Societatea pe Acțiuni ”Moldasig” și menținută hotărîrea Judecătorei Slobozia din 24 iulie 2015.

La 10 februarie 2016 SA ”Moldasig” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd admiterea recursului, casarea hotărîrilor judecătorești și emiterea unei noi hotărîri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, deși Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 11 din 16 decembrie 2013 prevede că instanțele de judecată urmează să țină cont că hotărîrile organelor din stînga Nistrului, prin care se constată vinovăția persoanei care a comis accidentul rutier, survenirea riscului asigurat sau actele de efectuare a reviziei tehnice, nu pot fi admise, deoarece nu sunt probe admisibile în sensul art. 117, 122 al. (3) CPC, instanțele însă urmează să țină cont că lipsa deciziei agentului constatator a organelor de resort nu generează și respingerea în mod arbitrar a cererii de chemare în judecată. Prin urmare, instanța este în drept, în cadrul judecării cauzei civile privind repararea prejudiciului rezultat din accidentul rutier, să constate vinovăția pîrîtului în cauzarea prejudiciului material.

În cazul dat, suntem în situația în care asigurarea este valabilă pe teritoriul RMN, dar ce ține de repararea prejudiciilor, instanțele din Republica Moldova nu recunosc actele emise de statul nerecunoscut. Or, legislația națională nu prevede ca actele emise de autoproclamata RMN să fie interzise pe teritoriul Republicii Moldova.

Deși instanțele au ajuns la concluzia că intimatul a fost recunoscut vinovat de comiterea accidentului rutier conform Codului contravențional administrativ al RMN, care nu este aplicabil pe teritoriul statului nostru, acestea au omis a se expune asupra faptului că Serghei Caraman și-a recunoscut culpa în comiterea contravenției. Ba mai

mult, acesta a anunțat compania de asigurare despre comiterea accidentului produs din vina lui.

Sunt eronate și argumentele instanțelor precum că intimatul nu este parte a contractului de asigurare, în cazul în care acesta este un contract tip, nelimitat.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 10 februarie 2016 în termen, în cazul în care decizia motivată a instanței de apel din 18 noiembrie 2015 a fost expediată părților abia la 10 decembrie 2015, însă lipsește dovada de recepționare a acesteia (f.d. 72).

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și a restitui pricina spre rejudecare în instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

După cum s-a stabilit, la data de 15 septembrie 2014 în or. Tiraspol a avut loc accidentul rutier cu implicarea autovehiculelor de model Opel Vectra cu n/î T206CK, la volanul căruia se afla Caraman Serghei, și mijlocul de transport Mitsubishi Space Star cu n/î C857CH, la volanul căruia se afla Yacubenco Nadejda.

Vinovat de comiterea accidentului rutier a fost recunoscut șoferul autovehiculului de model Opel Vectra cu n/î T206CK - Caraman Serghei, prin decizia autorităților din partea stângă a Nistrului.

Conform Avizului de la f.d. 9 rezultă că Serghei Carman s-a adresat cu cerere către SA "Moldasig" în vederea aducerii la cunoștință despre producerea accidentului rutier din vina nemijlocită a lui, iar ca urmare a cererii date a fost întocmit dosarul de daune, în cadrul căruia s-a convenit asupra despăgubirii de asigurare achitate în beneficiul lui Yacubenco Nadejda în mărime de 4058,82 lei.

Prin prezenta acțiune recurentul pretinde la încasarea de la intimat a despăgubirii de asigurare în sumă de 4058,82 lei în ordine de regres de la Serghei Caraman.

Instanțele la adoptarea hotărârilor de respingere a acțiunii, au indicat că SA "Moldasig" și-a formulat acțiunea împotriva pârîtului necorespunzător, în cazul în care Serghei Caraman nu este parte a contractului de asigurare. Totodată, s-a impus necesitatea probării culpei pârîtului în comitere accidentului, în situația în care decizia de sancționare a fost emisă și adoptată de autoritățile nistrene în baza Codului contravențional administrativ al RMN, care nu este aplicabil pe teritoriul Republicii Moldova.

Instanța de recurs consideră premature concluziile date reieșind din următoarele.

Art. 1398 Cod civil stabilește temeiurile și condițiile generale ale răspunderii delictuale, iar conform al. (1) al articolului dat, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Art. 1398 conține o normă de drept comun în materia răspunderii delictuale (obligațiilor delictuale), care consacra principiul reparării integrale a prejudiciului extracontractual. Sub incidența ei cad toate raporturile de reparare a prejudiciului delictual, dacă nu există o normă specială menită să reglementeze anumite obligații delictuale.

Spre deosebire de răspunderea contractuală, care apare ca urmare a încălcării unei obligații concrete, stabilită prin contract, cea delictuală se angajează în rezultatul încălcării unei obligații legale cu caracter general (născută dintr-un raport civil absolut), care revine tuturor – de a nu leza drepturile altora prin fapte ilicite. Răspunderea delictuală se naște prin încălcarea unor drepturi absolute ale persoanei vătămate (dreptul de proprietate, la viață, sănătate etc.). De aceea răspunderea pentru dauna cauzată persoanei umane poate avea numai caracter delictual, independent de faptul se afla sau nu persoana vătămată în raporturi contractuale cu delincventul.

Pentru apariția răspunderii delictuale este necesară întrunirea cumulativă a următoarelor elemente (condiții): prejudiciul, fapta ilicită, raportul causal dintre faptă și prejudiciu și vinovăția.

Art. 1410 Cod civil însă consacra ”răspunderea pentru prejudiciul cauzat de un izvor de pericol sporit”. Conform normei date, persoanele a căror activitate este legată de un izvor de pericol sporit pentru lumea înconjurătoare (exploatarea vehiculelor, a instalațiilor, mecanismelor, folosirea energiei electrice, a substanțelor explozibile, efectuarea lucrărilor de construcții etc.) au obligația să repare prejudiciul cauzat de izvorul de pericol sporit dacă nu demonstrează că prejudiciul se datorează unei forțe majore (cu excepția cazurilor în care dauna a survenit ca urmare a exploatării navelor aeriene) sau din intenția persoanei vătămate. Obligația de reparare a prejudiciului revine persoanei care posedă izvorul de pericol sporit în baza dreptului de proprietate ori în alt temei legal sau persoanei care și-a asumat paza izvorului de pericol sporit.

Deci, răspunderea pentru prejudiciul cauzat de un izvor de pericol sporit este guvernată de reguli speciale, ținând cont de faptul că dauna se cauzează printr-o activitate sau însușiri periculoase ale unor obiecte, ce nu pot fi controlate pe deplin de către om. Ca urmare a acestui fapt, răspunderea pentru prejudiciul cauzat de un izvor de pericol sporit se angajează în lipsa vinovăției.

După cum atestă materialele cauzei, Caraman Serghei deținea dreptul de posesie asupra automobilului Opel Vectra cu n/î T206CK în temeiul procurii nr. 1469 din 05 septembrie 2014, eliberată de Jijian Alexandru pe un termen de 3 ani (f.d. 14).

Astfel, deși instanțele au constatat că vinovăția intimatului în producerea accidentului rutier a fost constatată printr-o decizie a autorității nistrene, care nu are vreo putere juridică în limita teritoriului Republicii Moldova, respingând-o astfel ca probă, acestea însă urmau să constate survenirea răspunderii lui Caraman Serghei și prin prisma art. 1410 Cod civil. Or, debitor în cadrul obligației de reparare a prejudiciului cauzat de un izvor de pericol sporit este posesorul izvorului, care exploatează și posedă izvorul de pericol sporit în baza dreptului de proprietate sau în alt temei legal (drept de gestiune economică, contract, procură, în baza hotărârii organelor competente cu privire la transmiterea izvorului de pericol sporit în folosință temporară.

Ba mai mult, instanțele nu au dat apreciere și înscrisurilor de la f.d. 9, 18, 20, din conținutul cărora rezultă implicit că Serghei Caraman și-a recunoscut culpa în

producerea accidentului rutier și deteriorarea automobilului Mitsubishi Space Star cu n/î C857CH. Or, în conformitate cu art. 123 al. (6) CPC, faptele invocate de una din părți nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat.

La caz sunt relevante și prevederile Hotărîrii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 11 din 16 decembrie 2013, care instituie la pct. 28 că instanțele de judecată urmează să țină cont că hotărîrile organelor din stînga Nistrului, prin care se constată vinovăția persoanei care a comis accidentul rutier, survenirea riscului asigurat sau actele de efectuare a reviziei tehnice, nu pot fi admise, deoarece nu sunt probe admisibile în sensul art.117, 122 al.(3) CPC. Însă, instanțele de judecată urmează să țină cont că lipsa deciziei agentului constatator a organelor de resort nu generează și respingerea în mod arbitrar a cererii de chemare în judecată. Prin urmare, instanța de judecată este în drept, în cadrul judecării cauzei civile privind repararea prejudiciului rezultat din accidentul rutier, să constate vinovăția pîrîtului în cauzarea prejudiciului material.

Instanțele inferioare prematur au concluzionat că contractul de asigurare nefiind semnat de intimat, nu este opozabil acestuia din urmă, fără însă a da o apreciere corespunzătoare și argumentului companiei de asigurare precum că contractul de asigurare este unul tipizat, fără a stabili limitativ cercul de persoane admise în posesia și folosința bunului asigurat.

În urma celor enunțate, după stabilirea tuturor circumstanțelor importante pentru soluționarea pricinii în fond, cu aplicarea în coroborare a prevederilor art. 1398, art. 1410 Cod civil, urmează să stabilească legalitatea pretențiilor de încasare a despăgubirii de asigurare în ordine de regres de la posesorul izvorului de pericol sporit.

Cele menționate denotă faptul că instanțele nu au soluționat fondul cauzei, circumstanță ce impune casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 18 noiembrie 2015, cu remiterea pricinii la rejudecare în instanța de apel. Or, instanța de recurs poate restitui pricina spre rejudecare în prima instanță doar în cazul în care a fost constatată încălcarea sau aplicarea eronată a normelor de drept procedural specificate la art.432 alin.(3) lit.d) și f) CPC.

Ba mai mult, instanța de recurs constată că decizia instanței de apel este una nemotivată.

Astfel, art. 373 CPC prevede că, în limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces. Instanța de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărîrii primei instanțe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărîrii în întregul ei. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În conformitate cu art. 390 al. (2) CPC, în cazul respingerii apelului, instanța de apel este obligată să indice în decizie motivele respingerii.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în normele procedurale enunțate, instanța de recurs reține că contrar acestor prevederi, instanța de apel, judecând apelul, nu a intrat în esența cauzei deduse judecării, pornind de la pretențiile și obiecțiile apelantului-reclamant și nu s-a pronunțat asupra tuturor argumentelor invocate în cererea de apel, inclusiv celor aduse în dezacordul cu hotărîrea primei instanțe, iar conținutul deciziei nu este altceva decît o reflectare abstractă a concluziilor

primei instanțe.

La judecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, creînd condiții obiective și reale participanților la proces și judecînd pricina, să emită o decizie întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

decide:

Se admite recursul declarat de către Societatea pe Acțiuni ”Moldasig”.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 18 noiembrie 2015, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Societății pe Acțiuni ”Moldasig” împotriva lui Caraman Serghei cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare în ordine de regres, cu restituirea pricinii pentru rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Iuliana Oprea

Oleg Sternioală

Galina Stratulat